

У посети елитној јединици Војске Србије

ГАРДА ЈЕ СИМБОЛ ДРЖАВЕ

Готово два века Гарда чини неизоставни део сваког значајнијег државног догађаја у Србији, а гардисти, озрачени величином, снагом и поносом, красе институције крај којих су, дајући им тако део свог ауторитета и удишући зрачак њиховог значаја. Безброј страних државника који су посетили Србију током два века наше новије историје први утисак о снази, чврстости и слободољубљу наше земље стицали су погледом на Гарду.

Писао: Душан ГЛИШИЋ

Фото: Горан Станковић и Маријана Јанковић

Такву количину преданости, поноса и части, видљиву у сваком погледу, сваком покрету старешине и војника, могуће је видети само у Гарди, најславнијој и најстаријој јединици Војске Србије,

која наставља традиције некадашње Гардијске чете, настале из народа одлучног кнеза Милоша Обреновића, далеке 1830. године. И данас, готово два века касније, у Гарди су пробрани припадници Војске Србије, јединствени по високом нивоу професионализма и изузетној преданости у извршавању бројних обавеза, али и по изгледу, ставу и понашању у сваком тренутку. Неретко се може чути да гардисте није тешко препознати јер

Бригадни генерал
Жељко Фурунџић

увек корачају одлучним и чврстим ритмичним кораком, усправног су држања и поноситог погледа. Гардиста је, кажу, исти и у строју и ван њега, у слободно време, што не изненађује ако се зна да је сваком од њих увек на уму чињеница да строј који чине, у посебној и јединственој униформи, представља државу.

Они немају право на грешку. Сваки њихов покрет, увежбан до аутоматизма, показује снагу, животност и непоколебљивост, одлучност да свој задатак изврше професионално, ефикасно и прецизно. Онако како се од њих и захтева. Њихов најважнији задатак, мада, свакако, не и једини, јесте давање војних почаста у склопу државног протокола, који им не дозвољава импровизацију и подразумева извршност, и по томе су гардисти Војске Србије јединствени у

Србији. Из те изврсности и схватања да су способни за недостижно, гардисти црпе снагу и мотиве за задивљујући ниво упорности у бескрајном увежбавању задатака које извршавају. Истичући да сви припадници Гарде Војске Србије поседују високу свест о значају задатака које обављају постројени пред нашим и иностраним државницима, командант јединице бригадни генерал Жељко Фурунџић каже да из тог значаја извиру страст и упорност гардиста који не дозвољавају грешку.

– Иако понекад изгледа да увежбавају унедоглед исте стројеве радње, то никада није баш тако. Сваки корак, сваки покрет гардиста има своје значење и своју сврху и када изгледа да су довољно увежбани, да је сваки покрет рутински, тек тада, заправо, почиње виши ниво увежбавања. Нису то само уједначени покрети, миран и оштар поглед, истовременост у извршавању предвиђених и нормираних радњи, апсолутна усклађеност која фасцинира, ту је и нешто много више, наизглед невидљиво, необјашњиво, а присутно и код гардиста и код посматрача. Тада се увежбава она смиреност духа, способност да се не трепне у невреме, да се не помери ни најмањи мишић и поред слетања муве, осе или пчеле, па чак и лептира, на образ гардисте. Нема трзаја ни у случају уједина инсекта, нема чешања кад засврбе рука или врат, ни кад зној цури низ лице... Све се то, додуше ретко, догађа, али је лице гардисте и тада мирно и непокретно. Чак су и очи усмерене ка госту и не виде инсекте, мада их осећају. Грешкама и опуштању нема места – понавља командант Гарде Војске Србије бригадни генерал Жељко Фурунџић.

ПОД БУДНИМ ОКОМ ЈАВНОСТИ

Иако највидљивији и увек под будним оком јавности, задатак давања војних почести није и једини за гардисте Војске Србије. Поред непрекидне обуке команди и јединица за извршавање задатака и достизање прописаних стандарда, ту су још и обезбеђење људства, војних објеката и ствари, логистичка подршка организационих целина Министарства одбране и Војске Србије, одржавање и припрема објеката за командовање у рату, телекомуникационо обезбеђење личности у објектима од значаја за Војску и одбрану Србије, реализација репрезентативних услуга у репрезентативним објектима... Из тих, многобројних и одговорних, задатака проистиче и формација јединице, па Гарда Војске Србије има четири батаљона, командни, гардијски, логистички и 25. батаљон војне полиције, а уз њих поседује још и репрезентативне и објекте посебне намене. У тим задацима и њиховом ефикасном и непогрешивом извршавању, којим се гардисти с правом диче, леже дивљење и неу-

питно поверење јавности у ту истакнуту јединицу, непосредно потчињену начелнику Генералштаба Војске Србије. На питање зашто у Србији готово сваки младић и девојка, опредељени за војни позив и униформу Војске Србије, посебан афинитет гаје према Гарди, у коју желе да ступе и готово сви они који данас добровољно служе војни рок, генерал Фурунџић каже да то није изненађење.

– Интересовање за Гарду Војске Србије непрекидно расте. Један од разлога је свакако наша непрекидна видљивост, због специфичне униформе и задатака које извршавамо, ми смо увек у оку јавности. Други је разлог свакако симболички. Као што су застава, грб и химна симболи државе, то је и Гарда. Гарда постоји колико и држава, увек је била њен симбол и данас је то. Још од формирања јединице у Милошево време, гардисти су, будући увек уз владара, представљали државу Србију. Тако је било 1830, када су пробрани младићи, како најизгледнији, тако и најугледнији, међу којима није смело да буде „ветрогоња” и ожењених, а трагало се и за писменима, поносито стајали уз књаза, тако је било и на Цвети 1886, када је, у Горњем граду на Калемегдану, поред двадесет команданата пукова, војну заставу из руку краља Милана примио и командант Гардијског ескадрона, па на крунисању

краља Петра Карађорђевића, септембра 1904, када је Гарда била упечатљив симбол војске и државе. Исто је било и кад су током албанске голготе гардисти на рукама носили свог остарелог краља, па током Солунске офанзиве у којој су многи гардисти дали живот чувајући краља и врховну команду. Ништа другачије није било ни на каснијим свечаностима поводом обележавања победоносних битака из балканских ратова или Првог светског рата, увек су уз највише представнике власти у Србији на почасном месту стајали и гардисти. Гардијска јединица је, под називом Горска гарда Њ. В. Краља, била и формација Југословенске војске у отаџбини, а по ослобођењу Југославије и део Народноослободилачке војске и партизанских одрада Југославије. Настала при крају рата 1. новембра 1944. из Пратећег батаљона Врховног штаба НОВ и ПОЈ, Гардијска бригада добила је и аутомобилску јединицу. По окончању рата, када је реконструисано кретање Пратећег батаљона, утврђено је да су гардисти прешли више од 40.000 километара, што је равно обиму наше планете. Тај задивљујући податак још је упечатљивији ако узмемо у обзир да су се кретали под борбом, по неприступачном терену, уз транспорт рањеника и опреме и да су многи од њих у обезбеђењу Врховног штаба дали и свој живот – истакао је командант Гарде.

НЕПРЕКИДНИ РАЗВОЈ ЈЕДИНИЦЕ

Прича о развоју Гардијске бригаде и њеном прилагођавању променама и захтевима времена наставља се у социјалистичкој Југославији, у којој су искуства стицана током победоносних битака, претакана у ефикасну и сврховиту обуку.

– Тада је недостајало свега, осим елана, оптимизма и вере у сопствену снагу. Временом, расла је снага јединице, мењала се њена формација, али је увек стамено остајала уз државни и војни врх, поносно представљајући земљу и њену историју. Гардијска бригада је и 1991. године била ангажована у заштити СФРЈ и борби против сепаратиста и паравојних формација, у којој су многи гардисти, војници, подофицири и официри погинули пожртвовано и несебично извршавајући додељене задатке. Неколико година касније, током одбране од агресије НАТО-а, гардисти су опет на првој линији одбране. Осам припадника Гардијске бригаде дало је тада своје животе и данас се с пијететом сећамо њихове жртве – напомиње генерал Фурунцић и додаје да су све то разлози због којих грађани Србије толико воле и цене Гарду и гардисте.

– Времена су се мењала, као и владари и систем власти, али је Гарда остајала. Трајала је и траје колико и држава и зато је један од њених најважнијих симбола – закључио је командант Гарде Војске Србије, истичући да је њен највидљивији део по-

часна јединица, она је лице Војске Србије, а самим тим и наше земље пред очима света.

Висок ниво обучености гардиста, посебно у њеној почасној јединици, видљив је у сваком њиховом кораку. Командант Гардијског батаљона, задуженог за извршавање првог, највидљивијег њеног задатка, али и за обуку у Гарди, потпуковник Мирко Митрић каже да непосредне припреме за задатке војних почести почињу од тренутка пријема наређења о конкретном задатку.

— С обзиром на то да ову јединицу углавном чине професионални припадници, наш састав је непрекидно у обуци, којом се заправо и припремају за извршавање тих задатака. Од пријема наређења за реализацију конкретног задатка почињемо с интензивним, конкретним припремама за почасну артиљеријску палбу, почасни строј различитог нивоа, или параде. У нашем саставу је и Репрезентативни оркестар Гарде, без којег готово да и не идемо на задатак. Сваком задатку претходи додатно увежбавање људства кад је у питању почасна јединица, проба извршавања артиљеријске палбе или провера нотног материјала и проба химне, кад у извршавању задатка учествује и оркестар. Циљ је да се отклони и најмањи недостатак како бисмо задатак извршили успешно.

ОГЛЕДАЛО

Колико се пажње у Гарди поклања перфекцији, па чак и у свакодневном изгледу њених припадника, сведочи и податак да се у командној згради, на сваком спрату, налази велико огледало. Пењући се до канцеларије команданта, сваки војник и старешина, готово условним рефлексом приморан, поглед упућује ка огледалу, сумњичаво осматрајући изглед униформе, затеже сваки набор блузе и панталона и проверава беспрекоран изглед лица. Поред тих огледала необријани или недовољно избријани не пролазе. И на крају грешке нема. Због изгледа свакако неће бити критиковани. А за друго? Ниво својих способности ионако сами најбоље знају.

ПЕРМАНЕНТНА ОБУКА

До беспрекорног извршавања различитих задатака пут је дуг. Обука у руковању пешадијским аутоматским оружјем је непрекидна, пошто гардисти све време проводе с оружјем, највише с оном

полуаутоматском пушком од које се не одвајају ни у почасном строју. Зато је и могуће да се при оном познатом спуштању мноштва кундака у строју чује само један звук, без и најмањег кашњења. Поред увежбавања војничких вештина, стројевих првенствено, у Гарди велику пажњу поклањају и усавршавању вожње аутомобила и мотоцикла. О томе потпуковник Митрић каже:

– Припадници Гарде увек су били у пратњи највиших државника, тако да не чуди што су међу њима и врхунски возачи, спремни и на највећа изненађења у саобраћају, колонској вожњи или ескорту. Јединица је опремљена и најмодернијим путничким луксузним возилима, али и војним моторним возилима који привлаче много мање пажње. Од 2018. године у нашем саставу је и Коњички вод. Након формирања припадници тог вода прошли су обуку у јахању, набавили смо службене коње и јединицу опремили одговарајућим средствима и опремом. Вод је смештен у ергели „Карађорђево“, која пружа најбоље услове за њихов рад. Коњички

Потпуковник
Мирко Митрић

Поручник
Косана Копривица

вод намењен је за учешће у задацима војних почаста у оквиру протокола државних органа. Свој први наступ имали су током свечаности промоције кадета Војне академије 2020. године. С обзиром на то да у свом саставу немамо артиљеријску јединицу, почасну артиљеријску паљбу реализују припадници нашег батаљона обучени током редовне обуке. Из центара за обуку долазе нам и војници који војни рок служе добровољно и који, готово по правилу, унаточ напорима које изискује рад у Гарди, по завршетку обуке и војног рока, желе да остану у нашој јединици и заснују радни однос.

У КОРАК СА СЛИЧНИМ ЈЕДИНИЦАМА У СВЕТУ

Задивљујући стројеви корак, по коме је наша војска, посебно Гарда, надалеко позната, чак и међу сличним елитним јединицама најснажнијих армија, чини да посматрачи, као и високе званице из других земаља готово не трепћу током проласка нашег ешелона.

– То није за чуђење, пошто само наша јединица од почетка до краја

маршира стројевим кораком, док се друге јединице претежно ослањају на маршевски корак – каже потпуковник Митрић.

Од пре неколико година у Гарди Војске Србије своје место нашле су и припаднице лепшег пола које извршавају исте задатке као и њихове колеге. О томе нам је нешто више рекла Косана Копривица, референт у Групи за цивилно-војну сарадњу:

– Пошто су жене постале интегрални део других јединица Војске Србије, не треба да чуди ни то што смо постале и део Гарде Војске Србије и свих њених јединица. Има нас и у 25. батаљону војне полиције и у Гардијском батаљону, односно у почасном строју, у логистичкој јединици, на стражи, на почасној паљби, у задацима обезбеђења, у Коњичком воду... Све задатке извршавамо раме уз раме са нашим колегама, срећне што смо део најстарије елитне јединице Војске Србије, што смо привилеговане да носимо јединствену униформу гардисте. Наш командант има обичај да каже да у сваком нашем кораку треба да се види да смо поносни што носимо гардијску униформу и што смо у строју одабраних, да смо поносни на наша знамења и на то што смо чувари славне слободарске традиције устаничког народа, поносни на два века оданости држави и народу. И ми то заиста јесмо – закључује поручник Косана Копривица. ■

ОДЛИКОВАЊА

Гарда је најстарија јединица Војске Србије. И најодликованија. Током скоро два века постојања одликована је седам пута. У својим витринама Гарда Војске Србије чува Орден белог орла петог реда (6. мај 1898), Орден народног хероја (3. јул 1958), Орден братства и јединства са златним венцем (2. новембар 1975), Орден заслуга за народ са златном звездом (3. новембра 1980), Орден ратне заставе првог степена (6. маја 2000), Орденом белог орла са мачевима другог реда (6. маја 2015) и Орден СПЦ Светог Симеона Мироточивог (12. октобра 2020).

